

sprejete in splošno znane tujke za vsako ceno ne izogiba, včasih jo radi večje muzikalnosti rabi celo tam, kjer ima izvirnik domačo slovansko besedo in bi mogel prevajavec tako dobiti tudi v slovenščini (n. pr.: monotono — otožno zvonjenje str. 207 za: однообразно — печальный звонъ). Jezikovnih lapsusov je malo: naklonjenjša 44 nam. bolj naklonjena, najdovršenejši 53 nam. najbolj dovršeni; ni maral zapeti svojo romanco 131 nam. svoje romance — in morda še tu in tam kateri. Janez Logar

La Slovénie aperçu de son histoire — sa culture — sa littérature par France Stelè, secrétaire du P. E. N. Club. Situation géographique et statistique de la Slovénie. Principales époques de l'histoire des Slovènes. Evolution de la culture des Slovènes. Etat actuel de la culture slovène. Littérature slovène. Ljubljana 1933. Strani 23.

Povod pričujoči knjižici, ki jo je oskrbel ljubljanski krožek PENkluba, je bil XI. sestanek v Dubrovniku, čigar udeleženci naj bi s tem prigodniško napisanim pregledom naše zgodovine, kulture in literature dobili v roke potreben kažipot, ko bi utegnili obiskati tudi Ljubljano in slovenske kraje. Pisec, ki je prevzel kot klubni tajnik to zamudno in požrtvovalno delo, je uspel: strnil je s priznanja vredno vestnostjo in spretnostjo v dobrih 700 vrsticah podatke o vsem, kar kaže naš značaj v zemlji, zgodovini, kulturni prošlosti in v našem sedanjem prosvetnem površju. Označba je povsod točna. Iz leksikalično tesnega, a stvarnega in polnega orisa je čutiti prepričevalnost objektivno pravih podatkov, med katerimi so zlasti statistični o moči našega življa onstran jugoslovanskih mejá naše dokumentarično potrdilo. V poročilu o slovstvu pa sem pogrešil spričo navedenih nekaj prav tako tehtnih imen: Janežiča, Trdino, Mencingerja, Medveda, Šorlija in Kvedrovo. Dr. I. P.

Blätter aus der slowenischen Lyrik. In deutschen Übertragungen von Lili Novy. P. E. N. Ljubljana 1933.

Izredno okusna in v svojem monumentalnem tisku književno preciozna pesniška zbirka je bilà gostoljuben in pieteten dar slovenskih Penovcev tujim gostom lanskega sestanka v Dubrovniku. Zató takó odlična oblika v numerirano omejeni izdaji! Pesmi je uredil in izbral iz bogatih prevodov g. Novyjeve g. Jos. Vidmar, ki v posvetilu tudi pove, kaj hočejo ti pesniški listi. Da niso kakšen cvetnik slovenske lirike sploh, marveč le izbor iz najvidnejših lirikov naše tako zvane »moderne«. Izbranih je petindvajset pesmi, 3 iz Cankarja (Aus einsamer Jugendzeit, Du sollst auf meinen Weg nicht Blumen streuen, In mein Zimmer ist die Nacht gekommen), 3 iz Ketteja (In Einsamkeiten, Einer Blume — Roži, Aus dem Zyklus »Mein Gott«), 9 iz Župančiča (Hei, ihr Wolken, Abend, Unsere Leiber, Weißkrainer Mädchen, Der See, Melancholie, Nächtlicher Psalm, Das Erwachen, Joža Berce zum Gedenken), 3 iz Murna (Johannisnacht — Šentjanžev, Im Dämmer, Hain im Dämmer) in 7 iz Gradnika (Im Dämmer, Aus den »Briefen« (IV), Worte aus dem Grabe, Eros — Tanatos, Beichte, Im reifenden Herbste I, II). Prevod sam je dragocen, izbrano lep in res pesniški. Preva-

jateljica je dorasla parnasovsko prefinjenemu nemškemu besedju in ume slovensko lepoto presaditi celó do onomatopoetičnih nians natančno (minute noči prečute — Die undurchruhten Minuten) in adekvatno (pokonci mož — aufwärts gereckter Mann, vodoraven mož — wagrecht gestreckter Mann). Ob enem mestu bo pa utegnil nemški bralec osupniti: Tako pred Bogorodico trepeče, sedaj vstaja je, a sedaj vmiraje, do jutra sebe gonobeči plamen = So zittert vor der Frau der sieben Schmerzen das Lichtlein bis zum Morgen, ohne Frieden verzehrt im ruhiger und höher Flammen. Utegne biti kakšna tiskovna napaka. Pazljivi korektor bi bil tudi slovenski Tanatos popravil v pravilnem nemškem pravopisu: Th anatos.

Dr. I. P.

Sinclair Lewis: *Arrowsmith*. Poslovenil Stanko Leben. Založba »Modra ptica« v Ljubljani 1933. 560 strani.

Roman je bil spisan leta 1925, ko je imel pisatelj 40 let. Glavna oseba je zdravnik M. Arrowsmith, ki od praktičnega zdravnika uide v znanost in slednjič v pragozd, da more neoviran živeti sebi in svojemu delu. Pisatelj si je zastavil nalogo, pokazati ovirajoče in uničujoče sile ameriške javnosti, med katerimi ne more uspevati genialna osebnost, ker jo mehanični tok ameriškega življenja brezobzirneje kot drugod vleče v svoje plitvine. In ta knjiga je glas nove, kritične dobe, ki hoče izslediti zdrave človeške vrednote in jih ločiti od gnoja v družabnem organizmu. Na lahkoten način približa Ameriko in je polna globokih doživljajev in bliskov, ki trenutno mnogo osvetle; vsekako globok in resen roman, ki sega v korenine vsega dogajanja, dasi ob njem ne čutiš vse obsežne svobode Tolstega, pa tudi ne umetnosti Flauberta ali Zolaja. Njegov pravi element je ironija, s katero odkriva površje ozkosrčne puritanske morale. Nehote se spomnimo na Cankarjeve moralne rodoljube, ko vestno ugotavlja: da je to jako moralno mesto ali krepostna univerza. Tu je vir one miselnosti, ki narekuje ameriškemu človeku pretvarjanje, zlasti masko človekoljubja. Vsi poklici služijo na videz bližnjemu, pod to površino pa uspeva le praktični človek in trgovske duše, ki jim je le do tega, da v splošni tekmi iztisnejo iz poklica denar in korist. Merkantilni duh je zanesel vsepovsod lastnosti trgovca, reklamo in uspeh. Glasna in hrupna javnost je prevpila tudi zdravnika in znanstvenika, da pozablja na svojo prvotno nalogo, reševati življenje, in na znanstveno radovednost. Tako je nastalo iz zdravniškega in znanstvenega dela, ki ga pisatelj pojmuje kot umetnost, rokodelstvo in poklic za iztiskanje denarja. Že dijaki na univerzi premišljajo, ali je bolje na deželi ali v mestu, kako naj nastopajo, ali ne bo najboljši prostor za posvetovalnico v bližini tramvaja. Profesor na univerzi razlaga, da je za zdravnika najvažnejša posvetovalnica, ki vzbudi takoj vtis imovitosti in zaupanja. Maska družabnega cirkusa je važnejša kot etične zahteve poklica, kajti ona prinaša uspeh in denar. Tisti, ki hočejo vzbuditi zaupanje, odevajo svojo nevednost v pozo odločnosti in nezmotljivosti, drugi, ki jih vsi pričakujejo, pa v skrbno nadziran smehlaj in žaljivo redkobesednost, ker jih zabava klečeplazenje. Najbolje ne uspevajo strokovnjaki, ampak ljudje življenja in družbe, organizatorji, kramarji,